

SZPITAL WOJEWÓDZKI W
KOSZALINIE - ODDZIAŁ KARDIOLOGII

IV-te Wiosenne Koszalińskie Warsztaty Resynchronizacyjne

PROGRAM

Koszalin / Mielno, 18-20 kwietnia 2007

IV-te Wiosenne Koszalińskie Warsztaty

Resynchronizacyjne

18-20 kwietnia 2007, KOSZALIN

ORGANIZATOR:

Dr n. med. Elżbieta Zinka - Ordynator Oddziału Kardiologii Szpitala Wojewódzkiego w Koszalinie

oraz

Zespół Pracowników Oddziału Kardiologii Szpitala Wojewódzkiego w Koszalinie

Adres Organizatora: ul. Chałubińskiego 7; 75-950 Koszalin

Tel/fax: 0 94 346 32 32

WSPÓŁORGANIZATORZY:

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Kutarski i Lubelski Oddział PTK

Dr Krystyna Łach-Pasternak Przewodnicząca Koszalińskiego Oddziału TIP

KOMITET NAUKOWY:

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Kutarski (Lublin)

Dr n. med. Elżbieta Zinka (Koszalin)

oraz (alfabetycznie):

Dr n. med. Michał Chudzik (Łódź)

Dr n. med. Alicja Dąbrowska-Kugacka (Gdańsk)

Dr n. med. Paweł Dąbrowski (Zamość)

Dr n. med. Bogdan Firek (Warszawa)

Dr n. med. Kinga Gościńska-Bis (Katowice)

Prof. dr hab. n. med. Jarosław D Kasprzak (Łódź)

Dr med. Maciej Kempa (Gdańsk)

Dr n. med. Oskar Kowalski (Zabrze)

Dr Krzysztof Krzyżanowski (Koszalin)

Dr Jacek Kuśnierz (Warszawa)

Dr hab. n. med. Tadeusz Kukulski (Zabrze)

Dr n. med. Ewa Lewicka-Nowak (Gdańsk)

Dr n. med. Barbara Małecka (Kraków)

Dr n. med. Dariusz Michalkiewicz (Warszawa)

Dr n. med. Przemysław Mitkowski (Poznań)

Dr n. med. Włodzimierz Mojkowski (Warszawa)

Dr Marcin Młotek (Warszawa)

Dr n. med. Maciej Pruski (Katowice)

Dr n. med. Maciej Sterliński (Warszawa)

PATRONAT

Sekcja RYTMU SERCA PTK

MIEJSCE WARSZTATÓW

Wykłady, seminaria:

Wykłady, seminaria: HOTEL MEDUZA

ul. Nadbrzeżna 2, MIELNO

Tel. 0 94 348 08 90 Fax. 0 94 348 08 94

www.meduza.mielno.pl

Zajęcia praktyczne:

Oddział Kardiologii Szpital Wojewódzki w Koszalinie

ul. Chałubińskiego 7; 75-950 Koszalin

Tel/fax: 0 94 346 32 32

MIEJSCE ZAKWATEROWANIA UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW:

HOTEL MEDUZA

ul. Nadbrzeżna 2, MIELNO

Tel. 0 94 348 08 90 Fax. 0 94 348 08 94

www.meduza.mielno.pl

REJESTRACJA UCZESTNIKÓW

Jedynie drogą elektroniczną poprzez stronę: www.ptkardio.lublin.pl

PUKTY EDUKACYJNE

Komitet Naukowy wystąpił o przyznanie punktów edukacyjnych do Komisji ds. szkolenia i specjalizacji Polskiego Towarzystwa kardiologicznego i Polskiego Towarzystwa internistów Polskich

SPONSORZY:

Warsztaty zorganizowane zostaną m.in. dzięki:

bezwarunkowemu Grantowi Edukacyjnemu Firmy: BIOTRONIK Polska Sp z o.o.

ul. Miastowska 3 60-194 Poznań

Fax: 0 1033 61 8687 028; Tel.: 0 1033 61 8681 465

e-mail: biotronik@biotronik.pl; w.krzewinski@biotronik.pl

oraz:

Grantom Edukacyjnym firm farmaceutycznych

(Schwarz Pharma, MSD, Egis, Palpharma, Sanofi Aventis)

Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy,

WIOSENNE KOSZALIŃSKIE WARSZTATY RESYNCHRONIZACYJNE weszły do grafika spotkań Osób zainteresowanych CRT. Jakkolwiek terapia ta stanowi dziś już standardową procedurę, to nadal pozostaje wiele zagadnień do przedyskutowania (preselekcja i ostateczna kwalifikacja pacjentów, postępowanie z pacjentami „z pogranicza” wskazań do CRT, zagadnienia techniczne stymulacji lewej komory, kryteria i dobór optymalnej lokalizacji wszystkich elektrod w układzie resynchronizującym, programowanie jednostek CRT się, organizacja opieki ambulatoryjnej nad pacjentami z CRT oraz wskazania do stosowania urządzeń z opcją terapii wysokonapięciowej).

O zapotrzebowaniu na takie Warsztaty świadczy liczba zgłoszeń – w ubiegłych latach zawsze przekraczająca organizacyjne możliwości przyjęcia wszystkich chętnych. Świadczy również o tym zawsze pełna sala wykładowa np. o godz. 20-tej, podczas naszych poprzednich trzech spotkań w Mielnie i Strzekęcinie.

Jedyna wątpliwość jaką mieliśmy tego roku – to wybór miejsca naszego spotkania; czy kontynuując „pałacowo-zamkową” tradycję pozostać przy pięknym Pałacu w Strzekęcinie, czy powrócić do urokliwego Hotelu MEDUZA, zlokalizowanego prawie na plaży w Mielnie. Uczestnicy i Wykładowcy naszych poprzednich spotkań w rozpisanej ankiecie niewielką przewagą głosów wybrali Mielno.

Warsztaty (poziom: dla zaawansowanych i średnio-zaawansowanych), poświęcone są przede wszystkim zaprezentowaniu (na możliwie najwyższym ale osiągalnym w Polsce poziomie) aspektów praktycznych CRT (kwalifikacje, zabiegi, kontrole pooperacyjne, programowanie jednostek). Zależy nam również, by przekazać Uczestnikom możliwie dużo nowych myśli, koncepcji i opinii, które przywieźliśmy w ostatnich latach z Cardiotim’ów, Kongresów NASPE i innych a przede wszystkim - byśmy podzielili się własnymi doświadczeniami i refleksjami. Ewolucja programów i tematyki naszych Wiosennych Warsztatów resynchronizacyjnych dowodzi, że kończy się okres przekonywania „do” i prostego nauczania CRT – obecnie jesteśmy na etapie dyskusji i wymiany doświadczeń pomiędzy mniej i bardziej doświadczonymi osobami i zespołami.

Dzięki wspaniałej postawie naszych Wykładowców i tym razem udało nam się utrzymać bezpłatną konwencję kursu – tzn. bez opłaty za uczestnictwo. Największe podziękowania z mojej i z Naszej strony należą się Organizatorowi tego spotkania – pani Doktor Elżbiecie Zince i jej Zespołowi, którzy to oprócz doskonałych warunków do przeprowadzenia spotkania od lat zapewniają jego niepowtarzalny klimat i atmosferę.

Przewodniczący komitetu Naukowego
Prof. Andrzej Kutarski

Program Warsztatów

Środa 18 kwietnia 2007	
12:00-13:00	Przyjazd Uczestników, zakwaterowanie
13:00 – 14:00	Obiad
14:00	Otwarcie Warsztatów
14:10	Elżbieta Zinka, Andrzej Kutarski
Sesja I. Prowadzą: Elżbieta Zinka, Andrzej Kutarski	
14:10 – 14:30	Czego dowiedzieliśmy się o CRT w minionym roku Elżbieta Zinka 20 min
14:30 – 14:40	Nadal aktualne dylematy CRT Andrzej Kutarski (10 min)
14:40-15:00	Preselekcja pacjentów do CRT w oparciu o echokardiografię konwencjonalną Alicja Dąbrowska-Kugacka 20 min
15:00 – 15:10	Preselekcja pacjentów do CRT w oparciu o obraz kliniczny – czego musimy nauczyć lekarzy POZ Paweł Dąbrowski (10 min)
15:10 – 15:30	Przerwa na kawę
Sesja II. Prowadzą: Alicja Dąbrowska-Kugacka, Tomasz Kukulski	
15:30 – 16:00	Środoperacyjna weryfikacja (hemodynamiczna) działania układu CRT ? Pro: Kinga Gościńska Bis (10 min) Contra: Barbara Malecka (10 min) Arbiter: Oskar Kowalski (10 min)
16:00 – 16:30	Przedwypisowa kontrola (i zaprogramowanie jednostki) pacjenta z CRT przed wypisem do domu w moim Ośrodku – realia / problemy. Konferencja okrągłego stołu (wypowiedzi po 5 min): Alicja Dąbrowska-Kugacka, Kinga Gościńska-Bis, Tomasz Kukulski, Marcin Młotek, Podsumowanie wypowiedzi i wnioski z dyskusji Andrzej Kutarski
16:30 – 16:50	Czy mają obecnie zastosowanie inne parametry kliniczne (6MWT, QOL) i biochemiczne w ocenie pts z CRT. Konferencja okrągłego stołu. Barbara Malecka, Ewa Lewicka-Nowak, Maciej Pruski (20min)
16:50 – 17:00	Przerwa na kawę
Sesja III Prowadzą: Przemysław Mitkowski, Maciej Kempa	
17:00 – 17:15	Problemy podczas programowania jednostek CRT i ICD-CRT – zasady ogólne Michał Chudzik (15 min)
17:15 – 17:30	LV capture monitoring – still dreams or already facts ? Klaus Wilhelm (15min)
17:30 – 17:45	Phrenic nerve stimulation – how can we avoid it ? Klaus Wilhelm (15min)
17:45 – 18:00	Przerwa na kawę
Sesja IV Prowadzą: Paweł Dąbrowski, W. Mojkowski	
18:00 – 18:25	Wszystkim chorym z „graniczną” EF i/lub objawami niewydolności serca i wskazaniem do ICD należy implantować układ ICD-BiV (25 min)

	Pro: Dariusz Michalkiewicz Contra: Włodzimierz Mojkowski Arbiter: Przemysław Mitkowski	
18:25 – 18:35	A może tak u chorych z dwujamowym ICD wykorzystywać alternatywne miejsca stymulacji komorowej? Andrzej Kutarski (10 min)	
18:35 – 18:55	Dla kogo jednostka CRT z <i>back-upem</i> ICD a dla kogo jednostka ICD z <i>back-upem</i> BiV? Michał Chudzik (20 min)	
18:55 – 19:10	Brak poprawy pod wpływem CRT. Czy każdy <i>non-responder</i> to rzeczywisty brak odpowiedzi czy wprost przeciwnie i dlaczego? Algorytm postępowania. Maciej Kempa (15 min)	
19:10 – 19:25	Pytania i dyskusja	
19:25 – 20:30	Spacer	
20:30 - ...	Uroczysta Kolacja	
Czwartek 19 kwietnia 2007		
7:00 – 8:00	Śniadanie	
9:30 – 9:30	Przejazd autokarem do Oddziału Kardiologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Koszalinie	
10:00 – 10:30	Prezentacja pierwszego przypadku (z prezentacją wcześniej nagranych badań echokardiograficznych) Elżbieta Zinka, Krzysztof Krzyżanowski (30 min)	
10:30- 13:00	Implantacja pierwszego układu CRT – faza I zabiegu. Oskar Kowalski + Maciej Pruski (asysta) Relacja z sali operacyjnej: Andrzej Kutarski Prezentacja przydatności ultrasonokardiografii dla znalezienia ujścia zatoki wieńcowej Tomasz Kukulski	Komentarz echokardiografisty: Marcin Młotek Komentarz zabiegu: Maciej Sterliński
	Faza II zabiegu (zespół j.w.) z echokardiograficzną oceną lokalizacji elektrody lewokomorowej Tomasz Kukulski	Komentarz badania: Marcin Młotek Komentarz zabiegu: Maciej Sterliński
13:00 – 13:30	Wymiana pacjentów na sali operacyjnej	Lunch
13:30 – 14:00	Sala konferencyjna Prezentacja drugiego pacjenta (z prezentacją wcześniej nagranych badań echokardiograficznych) Elżbieta Zinka, Krzysztof Krzyżanowski (30 min)	

14:00 – 15:30	Sala operacyjna Implantacja drugiego układu CRT – faza 1 zabiegu (Andrzej Kutarski + Michał Chudzik (asysta)) Relacja z zali operacyjnej: Maciej Pruski	Sala konferencyjna Najprostsze i najwartościowsze parametry echokardiograficzne dla śródoperacyjnej oceny poprawności lokalizacji elektrody lewokomorowej Tomasz Kukulski Komentarz zabiegu: Oskar Kowalski
	Sala operacyjna Faza II zabiegu (zespół j.w.) Ocena echokardiograficzna położenia elektrody lewokomorowej i efektu CRT Marcin Młotek Ocena parametrów hemodynamicznych metodą bioimpedancji. „Szybka” optymalizacja parametrów stymulatora. Piotr Ruciński, Artur Klimczak	Sala konferencyjna Komentarz badania: Tomasz Kukulski Komentarz zabiegu: Oskar Kowalski
15:30 – 15:45	Zakończenie drugiego zabiegu	Przerwa na kawę
15:45 – 16:00	Prezentacja pacjenta (ambulatoryjnego) z implantowanym wcześniej układem CRT Elżbieta Zinka, Krzysztof Krzyżanowski (15 min)	
16:00 – 17:00	Pracownia echokardiograficzna Pełna hemodynamiczna kontrola pacjenta Programuje: K Krzyżanowski Badanie: Alicja Dąbrowska-Kugacka	Sala Konferencyjna Komentarz do badania: Tomasz Kukulski
17:00 – 17:30	Powrót do Hotelu MEDUZA w Mielnie	
Sesja V Prowadzą: Przemysław Mitkowski, Maciej Kempa		
17:30 – 17:45	Rola bioimpedancji w ocenie śród- i pooperacyjnej pacjentów z CRT. Piotr Ruciński (15min)	
17:45 – 17:55	Jak oceniać parametry hemodynamiczne bioimpedancją u pacjentów z CRT Artur Klimczak (10 min)	
17:55 – 18:15	ICD – CRT programming – expert recommendation Klaus Wilhelm (20min)	
18:15 – 18:30	Przerwa na kawę	
Sesja VI Prowadzą: Andrzej Kutarski, Oskar Kowalski		
18:30 – 18:40	Co nowego w technikach przezżylniej implantacji elektrody lewokomorowej? Maciej Sterliński (20 min)	
18:40 – 18:50	Specjalne techniki pomocnicze przy implantacji elektrody lewokomorowej (plastyka zwężenia żył serca, stentowanie elektrody) Oskar Kowalski 10 min	
18:50 – 19:05	CRT i CRT-D u pacjentów z AF – co dziś wiemy a co wynika z badań i standardów? Barbara Malecka (15 min)	
19:05 – 19:15	Techniczne aspekty CRT u pacjentów z AF. Andrzej Kutarski (10 min)	
19:15 – 19:25	CRT-D u pacjentów z AF – rozwiązania techniczne Andrzej Kutarski (10 min)	
19:25 –	Przerwa na kawę	

19:35		
Sesja VII Prowadzą: Michał Chudzik, Maciej Sterliński		
19:35 – 19:50	Optymalna lokalizacja elektrody prawokomorowej – jak to robią w Saint Cloud 15 min Kinga Gościńska-Bis (15 min)	
19:50 – 20:05	Optymalna lokalizacja końcówki elektrody lewokomorowej – czy zawsze ściana tylna / tylna-boczna? Lokalizacja najpóźniej kurczących się obszarów lewej komory u chorych ze znaczącą asynchronią komorową. (inaczej – dlaczego boczna lub nawet przednio-boczna lokalizacja elektrody LV daje czasem spektakularny efekt kliniczny?) Tomasz Kukulski (15 min)	
20:05 – 20:05	Optymalizacja zaprogramowania CRT - aspekt ELEKTRO Przemysław Mitkowski (10 min)	
20:05 – 20:35	Jak rozwiązany jest problem organizacji CRT (w aspekcie dalszej opieki nad pacjentami) w moim Ośrodku. Konferencja okrągłego stołu. (wypowiedzi po 5 min): Jacek Kuśnierz, Oskar Kowalski, Ewa Lewicka-Nowak, Przemysław Mitkowski, Maciej Pruski Podsumowanie wypowiedzi i wnioski z dyskusji Ewa Lewicka-Nowak	
20:35 – 20:55	Zapytania i dyskusja	
21:30 - ...	Uroczysta kolacja	
Piątek 20 kwietnia 2007		
7:00 – 8:00	Śniadanie	
8:30 – 9:30	Przejazd autokarem do Oddziału Kardiologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Koszalinie	
9:40- 10:00	Podstawy echokardiografii dla osób zajmujących się CRT (nie-echokardiografistów) Jarosław D Kasprzak (20 min)	
10:00 – 10:20	Kwalifikacja pacjentów do CRT w oparciu o nowe techniki echokardiograficzne Jarosław D Kasprzak (20 min)	
10:20 – 10:40	Optymalizacja zaprogramowania CRT - aspekty ECHO Jarosław D Kasprzak (20 min)	
10:45 – 11:00	Prezentacja (obraz kliniczny) pacjenta III przed zabiegiem w dniu dzisiejszym Elżbieta Zinka, Krzysztof Krzyżanowski (15 min)	
11:00 – 11:30	Pracownia echokardiograficzna Badanie pacjenta III zaplanowanego do zabiegu w dniu dzisiejszym Badanie: Jarosław D. Kasprzak	Sala Konferencyjna: Komentarz Tomasz Kukulski
11:30 – 12:00	Pracownia echokardiograficzna Pełna hemodynamiczna kontrola pacjenta I operowanego w dniu wczorajszym Programuje: Krzysztof Krzyżanowski Badanie: Tomasz Kukulski	Sala Konferencyjna: Komentarz Jarosław D Kasprzak
12:00 – 12:30	Pracownia echokardiograficzna Pełna hemodynamiczna kontrola pacjenta II operowanego w dniu wczorajszym Programuje: Krzysztof Krzyżanowski Badanie: Alicja Dąbrowska-Kugacka	Sala Konferencyjna: Komentarz Tomasz Kukulski
12:30 – 12:45	Przerwa na kawę	

12:45 – 14:00	<p>Sala operacyjna</p> <p>Implantacja układu CRT u pacjenta III – faza 1 zabiegu: Maciej Sterliński + Krzysztof Krzyżanowski (asysta)</p> <p>Relacja z sali operacyjnej: Paweł Dąbrowski</p> <p>Prezentacja przydatności ultrasonokardiografii dla znalezienia ujścia zatoki wieńcowej</p> <p>Jarosław D. Kasprzak</p>	<p>Sala konferencyjna</p> <p>Komentarz zabiegu: Jacek Kuśnierz</p> <p>Komentarz badania: Alicja Kugacka</p>
	<p>Sala operacyjna</p> <p>Faza II zabiegu (zespół j.w.) z echokardiograficzną oceną lokalizacji elektrody lewokomorowej</p> <p>Jarosław D. Kasprzak</p>	<p>Sala konferencyjna</p> <p>Komentarz badania: Alicja Dąbrowska - Kugacka</p> <p>Komentarz zabiegu: Jacek Kuśnierz</p>
14:00 – 14:45	Lunch	
14:45 – 15:00	Wręczenie certyfikatów, zakończenie kursu	
15:00 – 16:00	Elżbieta Zinka, Andrzej Kutarski	
15:00 – 16:00	Powrót do Hotelu MEDUZA w Mielnie (tych osób, które wyjeżdżają pociągiem nocnym lub następnego dnia)	

Nasi Sponsorzy

SCHWARZ
PHARMA

Dziękujemy !!!

Nasze plany na 2007 rok (wi cej: www.ptkardio.lublin.pl)

<p>Powik ania sta ej stymulacji serca. Kurs dla zaawansowanych i rednio-zaawansowanych 25-26 05 2007; Pa ac w Paszkówce k. Krakowa</p>	
<p>Post py w leczeniu stymulacj serca. Trzecie Sympozjum Jesienne 7-9 11 2007; Pa ac Czartoryskich w Sieniawie k. Jaros awia</p>	
<p>Kliniczne i techniczne aspekty zapobiegania nag ej mierci sercowej i leczenia przy pomocy ICD - II Sympozjum zimowe 13-14 12 2007; Pa ac W sowo k. Michorzewa</p>	
<p>Do zobaczenia na następnym spotkaniu w roku 2007 i następnym ...</p>	

Firma BIOTRONIK Polska zaprasza na cykl sympozjów w Berlinie i Amsterdamie. Informacje na stronie BIOTRONIK-Polska (www.biotronik.pl).

BIOTRONIK TRAINING AND EDUCATION PROGRAM CALENDAR 2007			
Termin	Nazwa szkolenia	Miejsce	Jzyk wykładowy
14 - 15 SEPTEMBER	CRT Workshop	Amsterdam	in english
28 SEPTEMBER	Pacemaker Symposium	Berlin	in english
12 - 13 OCTOBER	CRT Workshop	Berlin	in german
26 OCTOBER	ICD Symposium	Berlin	in english
23 - 24 NOVEMBER	CRT Workshop	Amsterdam	in english
07 - 08 DECEMBER	CRT Workshop	Berlin	in german